

RIKSADVOKATEN

Statsadvokatene
Politimestrene

REF.:

VÅR REF.:

2019/01332-061 IWI001

DATO:

27.11.2019

URETTMESSIG STRAFFEFORFØLGING ETTER ANMELDELSER FRA NAV FOR TRYGDEBEDRAGERI - RETNINGSLINJER FOR VIDERE SAKSBEHANDLING

Undertegnede er oppnevnt som Setterriksadvokat med ansvar for den videre oppfølging av sakene, herunder at sakene identifiseres, gjennomgås og vurderes for gjenåpning m.v. Det vises til Riksadvokatens brev av 30. og 31. oktober med føringer for behandlingen av sakene. Nedenfor følger ytterligere presiseringer og retningslinjer for politidistriktene og statsadvokatenes videre håndtering av sakene.

1. Identifisering av aktuelle straffesaker

PIT har i samråd med Oslo statsadvokatembeter og Oslo politidistrikt kommet med forslag til prosedyre for identifisering av anmeldelser fra NAV. Forslaget fremstår som gjennomtenkt og godt og Setterriksadvokaten ber om at fremgangsmåten blir fulgt av alle statsadvokatembetene og politidistriktene;

A. PIT lager uttrekk med følgende kriterier:

- Gjerningsdato er fra og med 1. januar-2012 til og med 1. november 2019.
- Det finnes et forhold i saken der etternavn inneholder «nav» og fornavn er blankt

Uttrekket viser én rad per person i saken uavhengig av rolle.

Kolonner i uttrekket:

- Distrikt
- Saksnummer
- Statsadvokat -embete (dersom SA har vært involvert)
- Statistikkgruppe
- Sakens registreringsdato
- Gjerning dato slutt
- Etternavn

- Fornavn
- Rolle
- Sakens rettskraft avgjørelse
- Rettskraft avgjørelse på person
- Sakens rettskraft avgjørelsesdato
- Sakens påtale avgjørelse
- Påtaleavgjørelse person
- Dato påtaleavgjørelse
- Hovedsak (j/nummer)
- Vedleggsak (j/nummer)
- Originalsak (j/nummer)
- Delsak (j/nummer)
- Hovedsaks (j/nummer)
- Originalsaksnummer

B. Hvert enkelt distrikt vasker listene (statistikkgruppe)

C. Listen returneres til PIT for kvalitetssikring mot SSP. I SSP lager PIT et uttrekk basert på følgende paragrafer:

Ny straffelov:

- §371 bedrageri (a, b)
- §372 grovt bedrageri
- §373 mindre bedrageri
- §374 grovt uaktsomt bedrageri

Gammel straffelov:

- §270 bedrageri (1,2)
- §271 grovt bedrageri
- §271 a grovt uaktsomt bedrageri

(Punkt C gjennomføres for å sikre mot eventuelle feil som begås ved oppdatering av statistikkgruppene i BL.)

D. PIT sender endelig uttrekk/lister til politidistriktene og statsadvokatembetene.

Søket vil identifisere alle saker hvor NAV er lagt inn som melder, fornærmet og implisert fra januar 2012 og frem til 1. november d.å. Listene må gjennomgås for å skille ut saker med opphold i EU-EØS området. Det legges til grunn at det i de fleste sakene vil fremgå av siktelsen/tiltalen om vedkommende har befunnet seg i utlandet under stønadperioden. Sakene med opphold i EU-EØS området må dernest gjennomgås for skille ut saker knyttet til *arbeidsavklaringspenger*. Lister over disse sakene bes sammenholdt med de lister som er mottatt fra NAV Kontroll og oversendt politidistriktene som vedlegg til riksadvokatens brev 30. oktober d.å. Eventuell avvik bes markert. Alle listene bes sendt lokalt statsadvokatembete for kvalitetssikring. Alle saker som omhandler *arbeidsavklaringspenger* skal følges opp i tråd med riksadvokatens føringer i brev av 30. oktober d.å. og de føringer som for øvrig gis i dette brevet. Det presiseres ytterligere at det ved hvert politidistrikt blir pekt ut en bestemt navngitt tjenesteperson med et hovedansvar for arbeidet med sporing og identifisering av de aktuelle sakene.

Riksadvokaten har som kjent i brev 31. oktober d.å. anmodet Arbeids- og velferdsdirektoratet om en juridisk betenkning om hvorvidt anmeldelser knyttet til andre ytelser enn arbeidsavklaringspenger kan være inngitt på feil rettsgrunnlag. En slik betenkning er p.t. ikke

mottatt. Saker som omfatter slike ytelser stilles inntil videre i bero, jf. riksadvokatens brev til politimestrene og statsadvokaten 31. oktober d.å.

Riksadvokaten har videre anmodet direktoratet om en juridisk betenkning om hvorvidt anmeldelser forut for 1. juni 2012 kan være beheftet med rettsanvendelsesfeil. Man avventer også her svar. Alle saker hvor oppholdet i EU-EØS området kun har funnet sted forut for 1. juni d.å. skal inntil videre stilles i bero, og det anmodes foreløpig ikke om identifisering av disse sakene. Der utenlandsoppholdet har skjedd både forut for og etter 1. juni 2012 skal sakene identifiseres og følges opp i tråd med retningslinjene som følger av dette brevet samt tidligere brev fra riksadvokaten.

2. Presiseringer

Alle rettskraftig avgjorte saker der noen er ilagt straff for bedrageri etter å ha mottatt arbeidsavklaringspenger som beskrevet i riksadvokatens brev 30.oktober d.å. skal sendes inn med innstilling om gjenåpning, jf. strpl § 392, 2. ledd. Dette gjelder også hvor sakene har inngått i sakskomplekser og er pådømt sammen med andre forhold (felles straff). Likeledes omfattes saker hvor utenlandsoppholdet har vært dels innenfor og utenfor EU-EØS området og som nevnt foran saker hvor utenlandsoppholdene har startet før 1. juni 2012, men fortsatt etter dette.

Videre skal saker med betingede reaksjoner som er trukket inn i senere dommer (fellesstraff) samt saker der reglene om etterskuddsstraff har medført at tidligere dommer er integrert i ny straffutmåling sendes inn. Også saker hvor strl. § 79 b har medført straffskjerpelse bes innsendt.

3. Saksbehandling

Sakene sendes fra politidistriktene til lokalt statsadvokatembete innen 6. desember d.å. med innstilling for hver enkelt sak. Om arbeidet med identifisering og systematisering av de aktuelle sakene tar mer tid enn antatt, ønskes tilbakemelding om det, og vi vil vurdere en ytterligere fristforlengelse. Innstillingen skal inneholde en beskrivelse av de(n) aktuelle problemstilling i saken; Hvilke forhold er pådømt, hvilken del av dommen gjør at saken sendes inn med forslag om gjenopptakelse? Der dommen omhandler flere forhold enn trygdebedrageri, må innstillingen inneholde forslag om saksbehandling/straffutmåling for den øvrige del av de pådømte forhold. Der eventuell opphevelse av dom for forhold i strid med EU/EØS- reglene vil påvirke foreldessituasjonen for de øvrige forhold, bes dette kommentert. Det bes videre redegjort særskilt for om dommen omhandler trygdebedrageri begått også forut for 1. juni 2012.

Statsadvokatembetene må forsikre seg om at samtlige aktuelle saker kommer inn fra politidistriktene og kvalitetssikre politiets innstilling, herunder gjenåpningsspørsmålet. Sakene sendes fra lokal statsadvokat til Hordaland, Sogn og Fjordane statsadvokatembeter, som er gitt en sentralisert landsdekkende funksjon med å kvalitetssikre og sikre likebehandling av gjenåpningsspørsmålet i samtlige saker på statsadvokatnivå. Statsadvokatembete skal utarbeide en begrunnet innstilling til Setteriksadvokatembetet. Hordaland, Sogn og Fjordane statsadvokatembeter vil bli styrket med to statsadvokatkonstitusjoner i et halvt år for å ivareta dette arbeidet. Sakene bes sendt Hordaland, Sogn og Fjordane statsadvokatembeter innen 18. desember d.å. Også for statsadvokatene vil man vurdere en ytterligere fristforlengelse dersom identifisering og systematisering av de aktuelle sakene tar mer tid enn antatt.

Alle ekspedisjoner i sakene skal gjøres i BL, og ekspedisjonene skal merkes NAV-sak. Det er i første omgang ikke nødvendig å oversende sakene fysisk.

4. Diverse

I noen saker er det innkommet begjæringer om gjenopptakelse eller ankeerklæringer med anmodning om fristoppreisning fra den domfelte. Også disse sakene bes innsendt i samsvar med ovenstående for å sikre så lik behandling som mulig. Gjenopptakelsesbegjæringen eller anken bes i tilfelle omtalt i innstillingen og vedkommende advokat og domfelt orientert ved gjenpart. Ved ankeerklæring må aktuell domstol tilskrives og gjøres kjent med at påtalemyndigheten vil søke saken gjenåpnet.

5. Forholdet til domfelte

Det vises til Riksadvokatens brev av 30.oktober d.å. De føringer som der er gitt om informasjon til de domfelte og eventuelt deres advokat, står fast. Det må i redegjørelsen til de domfelte presiseres at gjenåpning til gunst for domfelte i utgangspunktet kun omfatter de forhold som er direkte berørt av rettsanvendelsesfeilen dvs. opphold i EU-EØS området etter 1. juni 2012. De som er domfelte for opphold forut for 1. juni 2012 bes gjort oppmerksom på at man avventer en nærmere vurdering av om rettsanvendelsesfeilen også omfatter forhold forut for nevnte tidspunkt.

Brevet er behandlet og godkjent av

Henry John Mæland
setteriksadvokat

undertegnet i hans fravær
Harald Strand
(sign)

Ingrid Wirum
kst. statsadvokat
(sign)